

Arbetsplan för förskolorna på Öster 1

Junibacken

Fridensberg

Wadköping

med blick för hållbar framtid och ekologisk känslighet

Innehållsförteckning

	sid
Inledning	2
Organisation	3
Vision och värden	4-5
Ställningstaganden som stöder vår vision	6
Hållbar framtid och ekologisk känslighet	7
Normer och värden	8
Utveckling och lärande	9
Barns inflytande	10
Samverkan förskoleklass, skola och fritidshem	11
Förskola hem	12
Uppföljning, utvärdering, utveckling/ systematiskt kvalitetsarbete	13
Verksamhetsmål 2016-17	14

Inledning

Enheten förskolor öster område 1 består av förskolorna Fridensberg, Junibacken och Wadköping. Vi är belägna i ett innerstadsområde på Öster med närhet till stadsparken och i gamla charmiga hus.

Arbetsplanen grundar sig på våra statliga och kommunala styrdokument, skollagen, läroplan för förskolan (Lpfö -98/16) och Örebro kommuns strategier och budget (ÖSB) och Förskolenämndens verksamhetsplan.

Tillsammans med "Våra ställningstaganden och dokument " är arbetsplanen stöd och hjälp för tankar och reflektioner i arbetet med barnen. Den ska vara ett stöd för pedagogen, något att förhålla sig till och kunna förstå vilken organisation jag är en del i och underlag för kvalitetsarbetet.

Tillsammans med Öster 2 har vi ett samarbete med universitetet som övningsförskolor vilket innebär att vi tar emot studenter under deras verksamhetsförlagda utbildning. Genom att vi är övningsförskola får vi mycket fortbildning och stöd i bedömning av studenter från Universitetet.

Medarbetarenkäten följs upp och en ny handlingsplan skrivs varje år.

Här ser vi att vi ska fortsätta att arbeta kring pedagogernas arbetsmiljö, stress, möjlighet till återhämtning, tid till dokumentation och reflektion. Här har vårt arbete med en tydlig organisation och vårt arbete kring att skapa vi-känsla bidragit till att vi har ett gott resultat.

Brukarenkäten analyseras förskolevis och skall vara en del av egenutvärderingen men i år kom den för sent för att vi skulle få med den. Våra föräldrar är i hög grad nöjda utifrån enkätens frågor, det är också något pedagogerna får till sig vid samtal och föräldramöten. Vi följer upp enkäten i Förskolerådet.

Utvecklingsområden här är främst att:

synliggöra för föräldrar hur vi ser till att " flickor och pojkar behandlas lika" och "mitt barns tankar och idéer tas tillvara" där flera svarat att de inte vet. Detta blev synlig framförallt på en förskola där många som svarade på enkäten nyligen börjat på förskolan.

Organisation

Grundläggande hos oss är vårt arbete med en tydlig organisation och kring att skapa en vi-känsla på enheten. Det skapas genom att vi återkommande ses alla tillsammans och i olika tvärgrupper. Vi vill arbeta utifrån en *lyssnande pedagogik* vilket innebär att vi är medvetna om vårt förhållningssätt – hur vi möter barn, föräldrar och kollegor.

På varje förskola arbetar en utvecklingsledare vars uppdrag kombineras med arbete i barngrupp. Tillsammans med förskolechef bildar de en utvecklingsledargrupp som har som uppdrag att skapa en god arbetsorganisation, vår ledstång och säkra vår kvalitet genom det systematiska kvalitetsarbetet. Utvecklingsledargruppen tillsammans med en pedagog, framåtspanare från varje förskola, bildar tillsammans med förskolechef, en utvecklingsgrupp som har ansvar för att inspirera och föra det pedagogiska arbetat framåt via vårt gemensamma tema.

Organisationen har stor betydelse för arbetssättet och möjliggör att vi kan arbeta projektrinriktat. Varje vecka har avdelningarna reflektionstid där pedagogerna reflekterar över det arbete de står i med barnen. Vi funderar ständigt över hur vi organiserar en verksamhet som utgår från barnen. Under sin dag på förskolan får barnen möjlighet att mötas i mindre grupper. I den lilla gruppen blir det lättare för barnen att uttrycka tankar, åsikter, känslor, idéer, teorier mm. Pedagogerna får större möjlighet att se, inspirera, utmana, lyssna på och ta tillvara barnens alla tankar, idéer och intressen.

Vår vision ”utifrån gruppen skall varje barn få vara sitt bästa jag” möjliggörs genom att personalen:

- är medveten i mötet med barnen,
- att vi har en utmanande och lärande miljö,
- erbjuder material som inspirerar och utmanar barnen,
- gör pedagogiska dokumentationer som synliggör barns lärande,
- att föräldrarna är delaktiga och att forum för det skapas.

Vår vision: "Utifrån gruppen skall barnen få vara sitt bästa jag"

Vårt uppdrag är att vara ett komplement till hemmet där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. I vår tolkning av uppdraget vill vi lyfta fram vår syn på det kompetenta barnet som en jämbördig medlem av samhället.

Vi väljer att se barn:

- med stor kompetens, som utforskar och upptäcker sin omvärld med stöd av medforskande vuxna och barn.
- fulla av frågor och ivriga att förstå.
- som aktivt skapar sin egen kunskap och identitet tillsammans med andra genom att möta fenomen i sin omvärld.
- som kan redan från början, bara vi vuxna ser och ger möjligheter till det.

I läroplanen för förskolan, Lpfö 98/16, s.5, står att läsa om förskolans uppdrag:

”Förskolan skall lägga grunden för ett livslångt lärande. Verksamheten skall vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. Förskolan skall erbjuda barnen en god pedagogisk verksamhet, där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. I samarbete med hemmen skall barnens utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar främjas.”

Under mål och riktlinjer i Lpfö 98/16 finns dessa underrubriker **och utifrån dem har vi har arbetat fram ett antal värdeord:**

- Normer och värden – **omtanke, respekt**
- Utveckling och lärande – **glädje, kreativitet, nyfikenhet**
- Barns inflytande – **ansvar, delaktighet**
- Förskola och hem – **förståelse, förtroende, öppen kommunikation**
- Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet – **positiv övergång**
- Uppföljning och utvärdering - **reflektion**

Ställningstaganden som stöder vår vision

- Vår syn på uppdraget är att vi ska vara ett komplement till hemmet där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. Lärandet är inte en enkel och rak process utan sker när barnet får vara i något länge och får prova många gånger. Barns lärande är situationsbundet, sker i små grupper, är beroende av miljö och material, pedagogen, andra barn, arbetssätt och organisation. Barn utvecklas utifrån de sammanhang som omger dem – barn är inte utan blir, beroende på sammanhang, miljö, materialet, kamraterna och de vuxna.
- Vi har valt projektinriktat arbetssätt på våra förskolor med ett gemensamt tema att utgå ifrån och använder pedagogisk dokumentation som verktyg. Pedagogen har en avgörande roll i att den pedagogiska dokumentationen synliggör barnens lärprocesser och att göra för barn, föräldrar och andra pedagoger delaktiga i processen. Dokumentationen blir en berättelse om vår verksamhet som hjälper oss att se om vi uppnår våra mål och fullföljer vårt uppdrag.
- Avdelningarnas pedagogiska miljö ska utgå från temat och projekten, vara föränderlig och pedagogerna arrangerar miljön utifrån utmaningarna de vill erbjuda barnen. Pedagogerna förprojekterar/läser in sig på temat och reflekterar ständigt över val av material. Att få erfarenheter och utmaningar är avgörande för barns lärande. I dessa diskussioner finns genusperspektivet ständigt med och vi pedagoger har ett medvetet strategiskt förhållningssätt och reflekterar över genusfrågan i det dagliga arbetet. Vi försöker se mer till individ än till kön och genom reflektion och dokumentation kan vi uppmuntra barnen att prova och utmana sig själva för att få nya erfarenheter.
- Vi avslutar läsåret med en gemensam utställning i Hantverkarboden i Wadköping, där vi samlar dokumentation från de olika projekten som barn och pedagoger arbetat med. I samband med utställningen har vi pedagogkvällar och den är en del i utvärderingen och det systematiska kvalitetsarbetet.

Hållbar framtid/ ekologisk känslighet

Gemensamt tema för enheten: Barn i Örebro nu och i framtiden - med blick för hållbar framtid och ekologisk känslighet, fördjupning i elementet *jord*.

Bakgrund: Förskolorna på öster 1 arbetar projektinriktat. Vi pedagoger ger barnen utmaningar och upplevelser med koppling till ett gemensamt tema. Genom att lyssna på barnens frågor, tankar och idéer funderar vi på vad i det som är undersökningsbart, vilka utmaningar kan vi ge barnen och vilket material kan vi erbjuda? Sedan hösten 2016 har vi haft temat Barn i Örebro – nu och i framtiden – med blick för hållbar framtid och ekologisk känslighet. Utifrån frågorna *Vad vill vi ge barnen?* och *Vad vill vi att barnen ska få med sig i livet?* vill vi under följande läsår fortsätta med detta tema men med en ny fördjupning där vi riktar in oss på elementet jord. Vi kommer att ha ett samarbete med stadsträdgården och stadsparken.

Vi vill utmana barnen och pedagogerna i ett naturvetenskapligt arbetssätt och i att uttrycka sig med de hundra språken. Vi kommer under läsåret 2017-2018 att fokusera på språken drama, dans, musik och rytmik. Fördjupningen i temat ger möjlighet för barn och pedagoger att undersöka, reflektera, inspireras och lära av varandra.

Syfte: Vi vill skapa en större förståelse och empati för vår miljö och varandra genom att ingjuta hopp och framtidstro. Vi vill sätta barnen i relation med vår omvärld och vår närmsta omgivning för att få ett vidare perspektiv om hur vi förvaltar vår planet.

Vi vill att barnen:

- ska lära sig demokratiska värden
- ska utvecklas utan att begränsas av sitt kön
- ska kunna, vilja och våga utforska, undersöka och kritiskt granska
- får tillgång till sina hundra språk
- får leva i en hållbar framtid
- ska utmanas i naturvetenskapligt arbetssätt

Normer och värden

”Förskolan skall aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles demokratiska värderingar och efterhand omfatta dem.”. (Lpfö 98/16 s.8)

Prioriterade mål från Läroplanen: Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar

- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra
- respekt för allt levande och omsorg för sin närmiljö

Detta bidrar vi till genom att:

- ha ett medvetet och genomtänkt arbete och utifrån målet Normer och Värden skapar vi förutsättningar för att få trygga barn i en trygg barngrupp, vilket är grunden för ett livslångt och lustfyllt lärande med början i förskolan.
- dagarna på förskolan är strukturerade för att skapa en grundläggande trygghet i en lugn miljö.
- vid inskolning, olika samtal och på föräldramöten delger och samtalar om hur vi bemöter normer och värden i vardagen.
- ha ett medvetet strategiskt förhållningssätt och genom observation och dokumentation reflekterar vi över genusfrågan och jämställdhetsaspekten i det dagliga arbetet, på reflektionstiden och kvällskonferenser.
- ha ett normmedvetet förhållningssätt. Vi medvetandegör våra invanda förställningar och mönster. Genom att kritiskt granska vår dokumentation gör vi det möjligt att ifrågasätta det som uppfattas som sant när det gäller olika företeelser.
- ”genusglasögonen” ständigt är på och vi tittar efter mönster i barnlitteratur, spel, kommunikation, miljö och material samt i barnens lekar.
- i vårt gemensamma tema fokusera på ekologisk känslighet, vi vill skapa förståelse och empati för vår miljö och varandra. Genom att sätta barnen i relation med vår omvärld och vår närmsta omgivning får de ett vidare perspektiv om hur vi förvaltar vår planet.

Utveckling och lärande

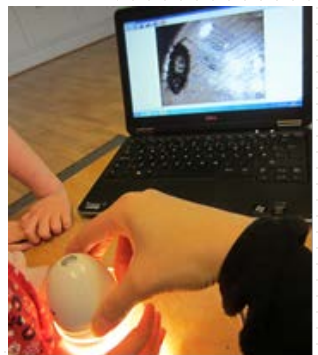
”Verksamheten ska främja leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet samt ta tillvara och stärka barnets intresse för att lära och erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter. [...] Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra grunden för förskolans pedagogiska verksamhet”. (Lpfö 98/16, s.9)

Prioriterade mål från Läroplanen: Förskolan ska sträva efter att varje barn

- utvecklar intresse och förståelse för naturens olika kretslopp och för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra
- utvecklar sin förståelse för naturvetenskap och samband i naturen, liksom sitt kunnande om växter, djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,

Detta bidrar vi till genom att:

- använda ett projekterande arbetssätt där processen är den viktiga och reflektionen utgör grunden för detta.
- i vårt projekterande försöka förstå vad barnen gör, vad de är intresserade av, hur de tänker, vilka frågor de har och därifrån fundera på vad som är utforskningsbart utifrån ett naturvetenskapligt arbetssätt för att utmana dem vidare i sin utveckling och sitt lärande.
- använda pedagogisk dokumentation som ett verktyg för att synliggöra och medvetandegöra barnens lärprocesser.
- i vårt gemensamma tema ingjuta hopp och framtidstro för en hållbar framtid samt skapa förundran och förståelse för ekologisk känslighet genom att få vara i och uttrycka sig genom många olika språk.
- barnen i projekten ges möjlighet att använda sig av många olika uttryckssätt – ”de 100 språken”. Vi erbjuder barnen sång, dans, drama, bild, skapande material, återbruksmaterial, skrift, digitala verktyg, bygg och konstruktion mm. När vi undersöker och utforskar tillsammans i våra projekt integreras många ämnen som naturvetenskap, teknik, fysikaliska fenomen, språk och matematik.
- i de dagliga samtalen med föräldrarna samt i Unikum beskriver vilket lärande och samspel som sker.

Barns inflytande

”I förskolan läggs grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de alltefter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för bör ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av verksamheten”. (Lpfö 98/16, s.12)

Prioriterade mål från Läroplanen: Förskolan ska sträva efter att varje barn

- Utvecklar sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för förskolans miljö
- Utvecklar sin förmåga att förstå och att handla efter demokratiska principer genom att få delta i olika former av samarbete och beslutsfattande

Detta bidrar vi till genom att:

- arbeta för att barnen ska ha ett stort inflytande över sin vardag där de vuxna finns som stöd och vägledare. Vi vill att barnen ska känna att de blir lyssnade till och att de får vara med och påverka innehållet i verksamheten.
- ha ett projekterade arbetssätt som bygger på undersökande och utforskande. Pedagogerna är nära barnen och lyssnar noga på dem, fångar upp deras hypoteser och teorier för att utmana dem vidare i deras proximala utvecklingszon.
- pedagogerna introducerar material och förändringar i barnens verksamhet och miljö. Det mesta materialet finns tillgängligt i barnens höjd, annat material är synligt för barnen att be om. Detta skapar förutsättningar för barnen att själva kunna välja och ta ansvar i vardagen.
- ha ett medvetet lyssnande förhållningssätt i vardagen som fångar upp och möter barnens tankar, känslor och åsikter samt sätter dem i relation till andra barn och vuxna i sin omgivning.
- dela in barnen i mindre grupper för att de ska bli sitt bästa jag och ha möjlighet att i mindre sammanhang få erfarenhet av demokratiska värden.

Samverkan förskoleklass, skola och fritidshem

”Förskolan skall sträva efter att nå ett för troendefullt samarbete med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnets allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.”(lpfö 98/16, s.13)

Prioriterat mål från Läroplanen:

- utbyta kunskaper och erfarenheter med personalen i förskoleklass, skola och fritidshem samt samverka med dem,

Detta bidrar vi till genom att:

- arbeta för ett nära och förtroendefullt samarbete med personalen i förskoleklassen, fritids och skolan kan vi ge barnen en trygg övergång till de nya verksamheterna. Använder vår plan för överlämnandet när vi möts regelbundet.
- ha samverkanskonferenser med pedagogiska diskussioner utifrån läsårets ämne för pedagogerna från förskolan och förskoleklassen.
- samverka utifrån vår gemensamma handlingsplan och hälsar på med barnen på skolan.
- barnen träffas i halvgrupp vid första besökstillfället som följs av flera besök.
- förskoleklass pedagogerna från skolan besöker förskolan.

”Förskolans arbete med barnen ska ske i ett nära samarbete med hemmen. Föräldrarna ska ha möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan” (lpfö 98/16)

Prioriterat mål från Läroplanen:

- att varje barn tillsammans med sina föräldrar får en god introduktion i förskolan,
- visa respekt för föräldrarna och känna ansvar för att det utvecklas en tillitsfull relation mellan förskolans personal och barnens familjer

Detta bidrar vi till genom att:

- ha en medvetenhet kring hur vi ger föräldrar och barn introduktion i förskolan. Vi vill skapa ett ömsesidigt förtroende mellan barn, föräldrar och pedagoger.
- i de dagliga samtalen med vårdnadshavarna vid lämning och hämtning sätter ord på vår praktik och beskriver vilket lärande som skett kopplat till läroplanen.
- ge vårdnadshavarna information regelbundet via webbverktyget Unikum.
- ha föräldramöten varje termin med diskussionsfrågor som gör vårdnadshavarna delaktiga och som tas med i kvalitetsarbetet.
- ha ett förskoleråd där representanter från avdelningarna diskuterar frågor som rör förskolorna.

Vi har ett årshjul för det systematiska kvalitetsarbetet vilket är väl inarbetat och känt. Förskolechef går igenom det i början av läsåret och skriver sedan in i vårt pedagogiska år vad, hur och när olika aktiviteter kring kvalitetsarbetet skall göras på reflektionstiden, kvällskonferens, studiedag eller i utvecklingsledargrupp. I våra dokument och ställningstagande finns underlag med frågeställningar för de olika processerna.

Dokumentation Alla våra processer dokumenteras och sparas i aktuell mapp bland våra gemensamma dokument. Detta gör det lätt att gå tillbaka till de anteckningar som finns kring de olika delarna i processen för att se helheten. Avdelningarnas utvärderingar med tydliga punkter att reflektera och analysera kring ger en bra bild av det arbete som pågår och en bild av barnens lärprocesser.

Uppföljning av resultat och måluppfyllelse Avdelningarnas egenutvärderingar skrivs och de kompletteras med analys av:

- Brukarenkäter
- Föräldramöten (upplägg, kommentarer)
- Utvecklingssamtal/uppfoljningssamtal
- Dagliga samtal med föräldrarna
- Intervjuer med barnen
- Projektarbete (reflektion och analys av processen)

Analys och bedömning av utvecklingsbehoven Görs avdelningsvis under projektåret på reflektionstiden där vi har ett veckoreflektionsunderlag som verktyg, sedan görs en egenutvärdering på varje avdelning utifrån utvärderingsunderlag kopplat till läroplanens-, de politiska och enhetens egna mål. Dessa sammanställs och analyseras för att dels synliggöra styrkor och utvecklingsområden. Här kommer även trygghetsplan, brukarenkät och medarbetarenkät med tillsammans med våra andra utvärderingsverktyg

Planering och genomförande Utifrån vårt årshjul och vårt pedagogiska år planerar vi in hur det systematiska arbetet skall genomföras, när, var, hur och av vem. Ofta är det förskolechef tillsammans med utvecklingsledargruppen som gör planering utifrån utvärderingar och analys. Sedan förankras det på förskolorna. Att arbeta på detta sätt gör att det systematiska kvalitetsarbetet bildar en helhet där barns lärande synliggörs och blir synligt för barn, föräldrar och ledning.

Verksamhetsmål för 2017-18

Verksamhetens utvecklingsområden utifrån Kvalitetsrapporten och de prioriterade politiska områdena

Topp 25 2025 Likvärdig förskola:

- Normkritiskt förhållningssätt och jämställdhetsarbetet
- Främja språkutveckling, naturvetenskap och teknik
- Vidareutveckla arbetet kring kunskaps- och utbildningsuppdraget i förskolan

Hållbar utveckling:

- Giftfri miljö utifrån ”handlingsplan för giftfria barnverksamheter”
- Smartare mat

Från kvalitetsrapporten:

- normmedvetet förhållningssätt.
- utveckla våra miljöer och vårt material inne och ute. Pedagogerna förprojekterar och arrangerar miljöerna på ett medvetet sätt för att skapa utmanande lärmiljöer.
- mötas regelbundet i lärgrupper.
- utvecklingsområden utifrån brukarenkäten.

Vi har ett aktivt och medvetet arbete och förhållningssätt för god miljö och hållbar utveckling där barnen är delaktiga. Vi fortsätter vårt arbete mot en giftfrimiljö och byter ut madrasser, plaster och när vi köper nytt väljer material med omsorg. Vi använder ”handlingsplan för giftfria barnverksamheter”.

Vår kostpolicy för enheten hålls levande och där vi medvetet strävar efter att ge barnen kost som är ekologisk och kravmärkt.

Detta kommer vi att arbeta med för att nå målen. En utförligare beskrivning finns i arbetsplanen.

Vi fortsätter vårt arbete för att ha ett normmedvetet arbetssätt och utifrån de olika dokument, samtal mm som påbörjades under vt 2017 och utifrån de frågor som avdelningarna identifierat. I arbetet med trygghetsplanen fördjupar vi oss i hur vi skall arbeta.

Vi skall 2017-18 arbeta med temat ”hållbar framtid och ekologisk känslighet” och rikta projekten mot elementet jord, där vi fördjupar oss kring naturvetenskap och språken dans, drama, musik och rytmik. Vi kommer att ha tillgång till en teaterpedagog som kommer att utveckla språken dans, drama och en musikerapeut som kommer att utveckla språken musik, rytmik tillsammans med barn och pedagoger. Genom vårt tema och projekterande och naturvetenskapliga arbetssätt finns språkutveckling, naturvetenskap och teknik naturligt med. Vi kommer mötas i lärgrupper tre gånger per termin, utifrån barnens ålder för att delge varandra erfarenheter och fördjupa oss kring temat och projekten.

Brukarenkäten analyseras och följs upp på enheten, förskolevis och med föräldrarna. Det som skall synliggöras för föräldrar är hur de ser att ”flickor och pojkar behandlas lika” och att ”mitt barn får lugn och ro under dagen”.